

★ Як це було

Зорянські мемуари. Махмуд Есамбаєв.

Минуло чотири десятиліття відтоді, як одного грудневого дня в селі Зоря урочисто відкрили Палац культури. Збудований він був колгоспом «Зоря комунізму» і на час відкриття був одним із кращих в Україні сільських закладів культури. Це вогнище не вгасало усі ці роки, а на сьогодні «розгорілося» до районного рівня.

У 1977-му на відкриття прийшло багато народу. Символічну стрічку перерізали голова колгоспу Володимир Плютинський і секретар райкому партії Микола Дондюк. Поява в області подібного закладу з просторою глядацькою залою, великою сценою, красивими вестибюлем і фойє, а головне, – з неймовірною спрагою зорянських колгоспників і їх сусідів до мистецьких заходів, притягувала у Зорю відомі творчі колективи і окремих виконавців, знаних у Радянському Союзі і навіть у світі.

На перших порах концерти тодішніх зірок проходили з аншлагами. Палац культури став тим місцем, де не лише можна було долучитися до мистецтва, але й показати себе на людях. Так зарод-

жувався потяг місцевої публіки, особливо жіноцтва, до вишуканого одягу, модного взуття, оригінальних зачісок і косметики. У закладі діяли самодіяльний хоровий і драматичний колективи, фотостудія, простора бібліотека з читальним залом, тематичні кімнати. Словом, у підвищенні естетичного рівня зорянців Палац культури відіграв величезну роль. Тим більше, що в одному крилі споруди почала діяти справжня школа мистецтв. Тисячі зорянських дітей під керівництвом талановитих педагогів за ці роки навчалися музиці, хореографії, образотворчому мистецтву. Недавній звітний концерт школи засвідчив, що чудові традиції не перериваються і нині, школа і сьогодні – на висоті.

У числі відомих виконавців і колективів, які виступали у ті далекі роки на зорянській сцені, були такі відомі як Людмила Зікіна, Йосип Кобзон, Віктор Вуячич, Назарій Яремчук, Василь Зінкевич, Оксана Білозір, хор ім. Верьовки та Омський народний хор, Московський театр сатири і Київський театр ім. Франка на чолі зі своєю примою Наталією Ужвій. Виступали Штепсель і Тарапунька, тріо Мареничів і навіть

сам Махмуд Есамбаєв...

Усіх уже і не пригадати. Квитки були дешевими. Концерти відбувалися мало не щотижня. І якщо спочатку вони збирали повні зали, то з плином часу зорянський глядач помалу починав ставати пересиченим великою кількістю сценічних дійств, деякі концерти відомих виконавців проходили у напівпорожній залі.

Подібний конфуз стався з виступом всесвітньо відомого танцюриста, народного артиста СРСР, видатного сина чеченського народу Махмуда Есамбаєва.

Це було на початку осені. У залі, що вміщувала 600 глядачів, сиділо їх, може, зі 150. Між ними прокотилася чутка, що концерт, мабуть, відмінять. Не буде ж така величина танцювати при такій малій кількості публіки. Однак дійсно, великий танцюрист Есамбаєв, не дивлячись на свій на ту пору 53-річний вік, відпрацював на сцені усю концертну програму. Глядачі у його виконанні вживу могли побачити такі шедеври як індійський танець «Золотий бог», перуанський танець «Павич» (**на фото**), ритуальний «Танець вогню», іспанський танець та інші. І всі зрозуміли, що неспроста Есамбаєва назива-

ли чародієм танцю.

Він був справжнім унікумом. Об'їздив увесь світ, його знімали у кінофільмах. Багато кіноглядачів запам'ятали його в ролі шамана у популярному пригодницькому фільмі «Земля Саннікова». Інтерв'ю з ним часто показували по телебаченню. Протягом цих телевізійних діалогів, як і під час з'їздів КПРС, делегатом яких обирали Есамбаєва, він завжди сидів у своїй незмінній папасі. З цього приводу хтось навіть із столичних дотепників пожартував, що найнезручніші місця в глядацькій залі – за колоною і за Махмудом Есамбаєвим з його папахою. Він її справді, окрім як під час своїх концертів, ніколи не знімав, і був єдиною в Радянському Союзі людиною, якій дозволили сфотографуватися на паспорт у головному уборі. А скринька просто відчиня-

лася: якщо Кобзон свою лисину прикривав париком, то Есамбаєв – папахою.

Есамбаєв був дуже балакучим чоловіком, мав добре підвішеного язика. Він, все-таки, не захотів залишити без власних публічних коментарів кричущо ігнорування зорянцями його концерту. Коли скінчив танцювати, звернувся до глядачів з довжелезною тирадою, у якій було все: і оповідь про його дитинство в далекому чеченському кишлакуві, і перелік творчих здобутків, і розповідь про численні гас-трольні поїздки. Нарешті він добрався і до зорянців:

– Ви знаєте, дорогі друзі, – мовив Махмуд, – я справді об'їздив весь світ. Я виступав на знаменитих сценах Парижу, Нью-Йорка, Токіо. Я об'їздив зі своїми програмами сотні міст нашої неозорої батьківщини і багатьох країн. І хочь вам сказати що

ніде жодного разу я не виступав у майже порожній залі. Завжди скрізь не було, де яблуку впасти. Невже ви про мене не чули? Про мене, якого знає увесь світ? Щоправда, ваш парторг (тоді ним був О.М.Ярцев, – ред.) пояснив мені, що я приїхав до вас у розпал польових робіт, і зараз майже усі ваші колгоспники знаходяться в полі і навантажують цукрові буряки. Що ж, я розумію, – у колгоспників завжди багато роботи. Так що вважайте, що я на вас не образився...

Присутній на концерті Володимир Плютинський під час цього спітчу дещо іронічно посміхався. Але відчувалося, тут був явний організаційний прокол. Очевидно, що на Есамбаєва глядачів слід було організувати. Недопрацювали. Але я думаю, що за дружньою вечерею голови із знаменитістю конфлікт було повністю вичерпано.

А я, тоді ще студент, залишаючи Палац культури, подумав: «А все ж таки молодець цей парторг. У Зорі вже давно в темну пору не навантажують буряки, а якщо навантажують, то механізовано. До всього, у вересні цукристі ще не дозріли. Добре, що Есамбаєв, як він сам говорив зі сцени, танцює із самого малку, і про цукрові буряки не має зеленого поняття».

Віктор ПАРФЕНЮК.